

Aktuálne zmeny a výzvy v krízovom manažmente vo verejnej správe Slovenskej republiky

Autori: Alexander Nejedlý¹ & Jan Šinovský²

Abstrakt

Vedecká štúdia je súčasťou vedecko-výskumnej úlohy Grantovej agentúry Akadémie Aurea č. GA/14/20192 s názvom Analýza právnej úpravy v oblasti zaistenia vnútornej bezpečnosti a verejného poriadku v Českej republike a na Slovensku.

Štúdia sa zaoberá vývojom a súčasnými výzvami systému krízového riadenia v Slovenskej republike. Riziká dvadsiateho storočia vrátane hrozieb jadrového, chemického, povodňového, požiarného charakteru či dopravných nehôd sme mali dobre zvládnuté a štát na ne dokázal reagovať. Situácia sa výrazne zmenila a riziká tohto storočia sú úplne iné. Za posledných tridsať rokov sme na nich nepracovali. Preto je potrebné aktuálne hodnotenie rizík zahŕňajúce pandémie, informatiku, terorizmus, migráciu, klimatické zmeny a ďalšie relevantné hrozby. Dokument sa zaoberá najmä aktuálnymi výzvami súvisiacimi s rizikami v oblasti informačných technológií a nelegálnym prisťahovalectvom.

Kľúčové slová: *Vývoj, krízový manažment, otázky IT, prisťahovalectvo.*

Úvod

System krízového riadenia vo verejnej správe sa od konca studenej vojny v mnohom zmenil. Kľúčovou otázkou je: Zmenil sa dostatočne, aby reflektoval aktuálne výzvy, globálne hrozby, regionálne problémy a trendy? Bol by ochotný a schopný účinne reagovať na nové hrozby vrátane hackerských, energetických alebo teroristických hrozieb? A čo pandémie, masová nelegálna migrácia a hospodárske problémy?

Je potrebné urobiť stručný prehľad posledných desaťročí, aby sme pochopili súčasný stav a vniesli viac svetla do tejto témy. Pravdepodobne najdôležitejšou agendou je pripraviť občanov

¹ JUDr. Alexander Nejedlý, PhD., Akadémia Policajného zboru v Bratislave, Sklabinská 1, 835 17 Bratislava, Slovenská republika alexander.nejedly@akademiapz.sk

² Ing. Jan Šinovský, PhD. Akadémia Policajného zboru v Bratislave, Sklabinská 1, 835 17 Bratislava, Slovenská republika jan.sinovsky@akademiapz.sk

na riešenie krízových situácií. Túto časť sme tridsať rokov zanedbávali. Súčasný stav epidémie, ktorý tu dnes prebieha, to jasne ukazuje. Nedostatok hodnotenia bezpečnostných rizík dvadsiateho prvého storočia je viditeľný a objavuje sa. Na riziká dvadsiateho storočia sme boli dobre pripravení a vláda na ne dokázala reagovať. Situácia sa však výrazne zmenila a riziká tohto storočia sú úplne iné. Za posledných tridsať rokov došlo v oblasti hodnotenia rizík k minimálnemu pokroku.

Od konca minulého storočia sa čoraz častejšie objavuje kategória tzv. moderných rizík. Najčastejšie spomínané riziká sú medzinárodný terorizmus resp. terorizmus vo všeobecnosti, nekontrolované šírenie zbraní hromadného ničenia a sofistikovaných zbraňových systémov, medzinárodný organizovaný zločin a internacionalizácia organizovaného zločinu, šírenie drog a obchodovanie s nimi, legálna a nelegálna imigrácia a problémy spojené s voľnou migráciou osôb, najmä v rámci jednotného európskeho priestoru, zraniteľnosť informačných systémov a možnosti ich zneužitia, prírodné a priemyselné katastrofy, ohrozenie surovínovej a národnej potravinovej bezpečnosti. Pri hodnotení bezpečnostných hrozieb a rizík v Slovenskej republike je dôležité rešpektovať kritérium možnosti ich eliminácie a reakcie štátu. Z tohto hľadiska potom poznáme hrozby, ktoré nie je možné ovplyvniť vzhľadom na ich veľkosť, geografickú polohu a disponibilné zdroje Slovenskej republiky, ktoré si pri svojej eliminácii vyžadujú zásah Ozbrojených síl Slovenskej republiky, ako aj ďalších zložiek, napr. Policajného zboru a zložiek integrovaného záchranného systému (IZS); ktoré môžu ohroziť životy a zdravie občanov a fungovanie štátu a sú eliminovateľné bez použitia zložiek uvedených v predchádzajúcom bode.

V roku 1989 sa zmenila politická situácia a boli ratifikované dodatkové protokoly k Ženevským dohovorom. Nastala eufória a civilná obrana bola na dlhý čas v úzadí. Od roku 1993 sa používa označenie civilná ochrana, vzniká Hlavný úrad civilnej ochrany Českej republiky, ako orgán štátnej správy. V tom istom roku je prijaté uznesenie vlády ČR č. 246/93, ktorým sa ustanovujú zásady Integrovaného záchranného systému (IZS) a Civilnej ochrany, ktorá sa považuje za jeho súčasť. V roku 1994 bola prijatá nová koncepcia ochrany obyvateľstva. Podľa nej boli pre ministerstvo obrany definované tieto hlavné úlohy: Vytvoriť automatizovaný systém varovania a vyznamenania, udržiavať fond úkrytov a štátnu záruku bezpečnosti pre individuálnu ochranu. V roku 1994 prešli záchranné jednotky civilnej ochrany (predtým vojenské jednotky CO) do podriadenosti Hlavného úradu civilnej ochrany ČR. Na zabezpečenie činnosti záchranných zložiek CO bola zriadená logistická základňa so sídlom v Olomouci. Prvoradou úlohou záchranných služieb civilnej ochrany bola príprava na vykonávanie záchranných a neodkladných prác pri ochrane obyvateľstva. Medzníkom pre rozvoj CO v roku 2000 bolo

prijatie základných zákonov č. 238/00, 239/00,240/00, ktoré poskytli základ pre činnosť integrovaného záchranného systému a civilnej ochrany. Generálne riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru vzniklo zlúčením Hasičského a záchranného zboru a Civilnej ochrany. Záchranné služby zostali v pôsobnosti ministerstva obrany.

Od roku 1990 sa začala transformácia civilnej obrany tak, aby sa novovytvorený systém mohol využívať na riešenie mimoriadnych udalostí, a nielen na vojnu. V roku 1993 sa názov zmenil na "civilná ochrana".

Od 1. januára 2001 bol pojem ochrana obyvateľstva v Českej republike nanovo zavedený zákonom č. 239/2000 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Na účely tohto zákona sa ochranou obyvateľstva rozumie plnenie úloh civilnej ochrany, najmä varovanie, evakuácia, ukrytie a núdzové prežitie obyvateľstva a ďalšie opatrenia na zabezpečenie jeho života, zdravia a majetku. Ochrana obyvateľstva zahŕňa úlohy civilnej ochrany (civilná ochrana) vyplývajúce z medzinárodného humanitárneho práva, ako sú definované v Ženevských dohovoroch.

Súčasne s prijatím tohto zákona sa uskutočnil presun civilnej ochrany z pôsobnosti Ministerstva obrany SR do pôsobnosti Ministerstva vnútra SR (resp. Hasičského a záchranného zboru SR).

V rámci tejto reorganizácie vznikol problém, kto bude zabezpečovať úlohy ochrany obyvateľstva tak, aby sa opatrenia na ochranu životov, zdravia a majetku mohli realizovať so štandardnými každodennými problémami.

Vojenské záchranné jednotky boli zredukované z pôvodných piatich jednotiek (práporov) na dve záchranné roty. Tzv. nevojenská časť civilnej ochrany fakticky prestala existovať. Navyše jej uplatnenie vzhľadom na predchádzajúce prípravy na vojnu a časové normy, v ktorých by jednotlivé organizácie boli schopné poskytnúť pomoc, bolo nereálne. Legislatíva síce dávala možnosť vytvárať v obciach a podnikoch tzv. zariadenia civilnej ochrany, ktoré by plnili úlohy ochrany obyvateľstva v prospech jeho zriaďovateľa (obce, právnické osoby, fyzické osoby podnikajúce), ale táto možnosť sa v praxi nerealizovala.

Pozornosť sa začala venovať jednotkám požiarnej ochrany (najmä jednotkám dobrovoľných hasičských zborov obcí V. kategórie). Zákon č. 133/1985 Zb. o požiarnej ochrane ukladá jednotkám požiarnej ochrany nielen povinnosť plniť úlohy na úseku požiarnej ochrany, ale aj na úseku ochrany obyvateľstva. Okrem toho majú jednotky požiarnej ochrany zavedený systém núdzového výjazdu a prakticky každá obec takúto jednotku zriaďuje.

1. Kategorizácia

Podľa rýchlosti požadovanej reakcie možno nevojenské a zmiešané hrozby rozdeliť do dvoch kategórií: hrozby s okamžitou reakciou (nepredvídateľné katastrofy, ako sú chemické alebo jadrové havárie); hrozby s plánovanou reakciou (na základe analýzy prejavov konkrétnej situácie, napr. v oblasti zdravia, energetiky, dopravy, počasia atď.) Vo všeobecnosti možno všetky hrozby rozdeliť na prírodné a civilizačné hrozby.

Medzi **prírodné hrozby** patria atmosférické - extrémne poveternostné javy - búrky, zrážky (prívalové dažde, snehové kalamity, lavíny, krupobitie, hmla - inverzné oblasti), sucho, požiare, spôsobené prírodnými vplyvmi, extrémne teploty (vysoké - nízke); litosférické - zemetrasenia, zosuvy pôdy, lavíny; hydrosférické - povodne, záplavy; biologické - masové šírenie chorôb (pandémie, epidémie, epizootie), hmyzu (komáre, škodcovia), parazity, hlodavce; civilizačné - ohrozenie ekonomickej stability a bezpečnosti; ohrozenie ústavnosti, demokracie a politickej stability, korupcia, ohrozenie ústavných činiteľov, ohrozenie diplomatických misií; narušenie informačných systémov a komunikácie; ohrozenie bezpečnosti utajovaných skutočností; kriminalizácia spoločnosti, organizovaný zločin, bezpečnosť zbraní a munície, výbušnín, nebezpečných látok; javy extrémizmu, rasové a etnické násilie, terorizmus, davová psychóza a panika, rabovanie obchodov a skladov, hromadné útoky na majetok, jeho poškodzovanie; hromadné porušovanie verejného poriadku, násilie, výtržnosti na športových a kultúrnych podujatiach; ohrozenie určených objektov a kritickej infraštruktúry; ohrozenie bezpečnosti cestnej, železničnej a leteckej dopravy; nelegálna migrácia; havárie jadrových zariadení; narušenie vodných stavieb; poruchy a havárie technických prostriedkov a nedodržanie predpísaných, resp. bezpečnostných noriem pri technologických postupoch; oblasti výroby a prepravy nebezpečných látok, horľavín a výbušnín; narušenie obytných budov, hospodárskych, priemyselných a vojenských objektov, zosuvy pôdy, poškodenie ciest a celkové narušenie dopravy; poškodenie a zaplavenie chránených pracovísk a ochranných stavieb; energovody, vodovody, produktovody, vysokonapäťové a veľmi vysokonapäťové káble; ohrozenie v dôsledku výpadku elektrickej energie (black-out); nebezpečné úseky ciest, dopravné uzly; prepady dutín spôsobené ťažbou; zničenie alebo narušenie pôdy a rastlinného krytu; chemické a biologické znečistenie pôdy atď.

Moderné hrozby patria viac-menej do druhej kategórie. Uvedené civilizačné hrozby možno rozdeliť na tradičné a moderné hrozby. Zatiaľ čo hrozby pre hospodársku stabilitu a bezpečnosť, ako aj hrozby pre ústavnosť, demokraciu, politickú stabilitu a korupciu sú

tradičnými hrozbami, ktoré sa týkajú takmer každej krajiny, narušenie informačných a komunikačných systémov patrí medzi nové aktuálne hrozby.

2. Hrozby informačného a komunikačného systému

Systémy informačných a komunikačných technológií a ich zraniteľnosť sú jedným z moderných problémov, ktorým je potrebné sa venovať. V súčasnosti sa v Slovenskej republike venuje oblasti informačnej bezpečnosti zvýšená pozornosť. Boli vytvorené a novelizované zákony pokrývajúce túto oblasť, prijímajú sa medzinárodné normy a vytvárajú sa odborné pracovné skupiny. Schválením zákona č. 95/2019 Z. z. o informačných technológiách verejnej správy (ďalej len "zákon o ITVS") vznikol nový impulz, ktorý núti organizácie verejnej správy plniť množstvo požiadaviek súvisiacich s informačnými systémami a ich bezpečnosťou. Neoddeliteľnou súčasťou vývoja, správy a prevádzky IS v prostredí verejnej správy musí byť riešenie bezpečnostných aspektov.

IS verejnej správy spracúvajú veľké množstvo informácií a poskytujú dôležité služby, ktoré si vyžadujú ochranu. Vlastný výkon činností organizácií závisí od kritických IS, iné IS podporujú dôležité národné záujmy, spracúvajú osobné údaje alebo iné citlivé informácie. Zabezpečenie ich spoľahlivej a bezpečnej prevádzky, ochrana dôvernosti, dostupnosti a integrity spracovávaných údajov sú preto kľúčovými úlohami každej organizácie verejnej správy a samosprávy.

Formulovanie bezpečnostných cieľov organizácie, pomoc pri ich dosahovaní a realizácii konkrétnych opatrení; tvorba koncepcných dokumentov a strategických opatrení súvisiacich s bezpečnosťou IT; vypracovanie bezpečnostnej politiky, definovanie bezpečnostných problémov, ktoré musí ochrana IS riešiť, a návrh riešenia týchto problémov formou bezpečnostných cieľov; klasifikácia informácií a kategorizácia sietí a informačných systémov, tvorba metodických príručiek pre jednotlivé oblasti bezpečnosti; vypracovanie konkrétnych vykonávacích interných predpisov, napr. napr. pre prevádzku a správu IS, riadenie prístupu do IS, zálohovanie, riadenie bezpečnostných incidentov alebo personálnu bezpečnosť; vytvorenie metodiky pre riadenie kontinuity činností organizácie a tvorbu havarijných plánov; vypracovanie bezpečnostného projektu; vypracovanie bezpečnostného plánu podľa zákona 45/2011 o kritickej infraštruktúre; podrobná analýza rizík informačných systémov a návrh bezpečnostných opatrení; zavedenie systému riadenia a monitorovania rizík; individuálne bezpečnostné poradenstvo.

Zákon 95/2019 ustanovuje spôsob organizácie architektúry informačných technológií verejnej správy; práva a povinnosti riadiaceho orgánu a orgánu riadenia v oblasti informačných technológií verejnej správy, na ktoré sa vzťahuje tento zákon; základné požiadavky na informačné technológie verejnej správy.

Tento zákon sa nevzťahuje na informačné technológie verejnej správy, ktoré súvisia s obranou štátu, bezpečnosťou Slovenskej republiky, ochranou utajovaných skutočností a citlivých informácií.

Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky (ďalej len "ministerstvo investícií") plní úlohy národného prevádzkovateľa centrálnej informačnej infraštruktúry a centrálnej komunikačnej infraštruktúry Slovenskej republiky pre verejnú správu; vykonáva správu, prevádzku a rozvoj vládnej dátovej siete Govnet.

Ministerstvo investícií ako riadiaci orgán je správcom:

- a) integrovanej infraštruktúry,
- b) centrálneho metainformačného systému verejnej správy,
- c) informačného systému integrovaných obslužných miest,
- d) nadrezortného informačného systému verejnej správy na úseku verejnej správy ministerstva investícií, ak osobitný predpis neustanovuje inak správca nadrezortného informačného systému verejnej správy.

Systém krízového riadenia v Slovenskej republike a v Českej republike je podobný. Integrovaný záchranný systém, do ktorého sú zapojené všetky tradičné zložky: Hasičský a záchranný zbor, poskytovatelia záchranej zdravotnej služby, Kontrolné a chemické laboratóriá civilnej ochrany, Horská záchranná služba, Banská záchranná služba. Ďalšími zložkami sú Ozbrojené sily SR, obecné hasičské zbory, závodné hasičské zbory, jednotky civilnej ochrany, mestská polícia, Slovenský Červený kríž a ďalšie dobrovoľné organizácie. Každý organizačný typ záchranej služby prevádzkuje vlastný informačný systém u rôznych poskytovateľov a sám zodpovedá za jeho bezpečnosť a kvalitu, ako aj odolnosť voči hackerským útokom, výpadkom a iným relevantným hrozbám.

3. Nelegálna imigrácia

Vnútroštátne právo SR definuje podmienky vstupu cudzincov na územie SR a podmienky vycestovania cudzincov z územia SR upravuje zákon č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov

(ďalej len "zákon o pobyte cudzincov"). Právny predpis upravuje aj postup pri administratívnom vyhostení štátnych príslušníkov tretích krajín, ak neoprávnene prekročili štátnu hranicu Slovenskej republiky alebo majú neoprávnený pobyt na území Slovenskej republiky.

Nelegálna migrácia je migrácia cudzincov na územie schengenského priestoru alebo Slovenskej republiky bez splnenia podmienok vstupu a pobytu. Ide napríklad o prípad, keď štátny príslušník tretej krajiny nemá platný cestovný doklad alebo vízum, alebo sa zdržiava na území Slovenskej republiky aj po vyčerpaní počtu dní určených vízom.

V prípade neoprávneného pobytu na území Slovenskej republiky je príslušný policajný útvar povinný štátneho príslušníka tretej krajiny administratívne vyhostiť podľa ustanovenia § 82 ods. 1 písm. a) zákona o pobyte cudzincov. Zároveň je oprávnený uložiť zákaz vstupu na dobu od jedného do piatich rokov. Vyhostenie aj zákaz vstupu sa ukladá rozhodnutím. Zatiaľ čo vyhostenie je v uvedených prípadoch povinné, uloženie zákazu vstupu je dobrovoľné. Pri ukladaní administratívneho vyhostenia je príslušný policajný útvar povinný zohľadniť práva štátneho príslušníka tretej krajiny zaručené medzinárodnými zmluvami, ako je Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd alebo Dohovor o právach dieťaťa. Vyhostenie nesmie porušovať práva štátneho príslušníka tretej krajiny zaručené týmito medzinárodnými dohovormi.

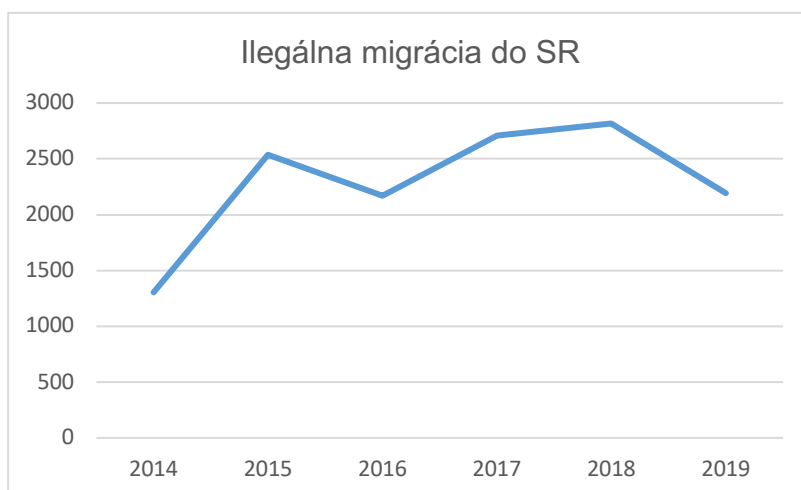
Pri ukladaní administratívneho vyhostenia je príslušný policajný útvar povinný posúdiť, či neexistujú prekážky vyhostenia ustanovené v § 81 zákona o pobyte cudzincov. Ak existuje niektorá z prekážok vyhostenia, cudzinca nemožno vyhostiť. Podľa uvedeného ustanovenia (1) cudzinca nemožno administratívne vyhostiť do štátu, v ktorom by bol ohrozený jeho život z dôvodu jeho rasy, národnosti, náboženstva, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo pre politické presvedčenie, alebo v ktorom by mu hrozilo mučenie, kruté, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trestanie, (2) cudzinca nemožno administratívne vyhostiť do štátu, (3) cudzinca nemožno administratívne vyhostiť do štátu, v ktorom by bola ohrozená jeho sloboda z dôvodu jeho rasy, národnosti, náboženstva, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo pre politické presvedčenie, alebo v ktorom možno predpokladať, že mu bude uložený trest uvedený v odseku 1 v prebiehajúcom trestnom konaní; To neplatí, ak konanie cudzinca ohrozuje bezpečnosť štátu alebo ak bol odsúdený za trestný čin a predstavuje nebezpečenstvo pre Slovenskú republiku, (4) osobu bez štátnej príslušnosti možno administratívne vyhostiť, len ak jej konanie ohrozuje bezpečnosť štátu alebo verejný poriadok a ak sa na ňu nevzťahujú prekážky administratívneho vyhostenia podľa bodov 1, 2 alebo 3, a (5) cudzinca nemožno

administratívne vyhostiť do štátu, ak mu hrozí nútený návrat do štátu podľa bodov 1, 2 alebo 3. Slovensko nepatrí medzi tradičné cieľové krajiny migrantov. Je to kultúrne homogénna krajina, ktorá nebola ovplyvnená dramatickým nárastom migrácie v priebehu 20. storočia. Slovenská republika bola v minulosti takmer výlučne krajinou pôvodu migrantov, t. j. krajinou, z ktorej občania z rôznych dôvodov migrovali do zahraničia.

Vstup Slovenska do Európskej únie a schengenského priestoru priniesol významné zmeny. V období od roku 2004 sa nelegálna a azylová migrácia v Slovenskej republike (SR) znížila a legálna migrácia sa zvýšila šesťnásobne. Napriek tomu, že nárast počtu cudzincov v SR bol v rokoch 2004 - 2008 druhý najvyšší spomedzi všetkých členských štátov EÚ, zastúpenie cudzincov v populácii - v porovnaní s ostatnými krajinami EÚ - zostáva nízke. V súčasnosti tvoria cudzinci 2,67 % obyvateľstva SR a ich počet pomaly, ale kontinuálne rastie: v júni 2020 ich u nás žilo o 15 522 viac ako rok predtým, čo predstavuje nárast o 12 % . od vstupu SR do EÚ v roku 2004 sa počet cudzincov legálne žijúcich v SR zvýšil takmer sedemnásobne (z 22 108 migrantov v roku 2004 na 145 940 v roku 2020).

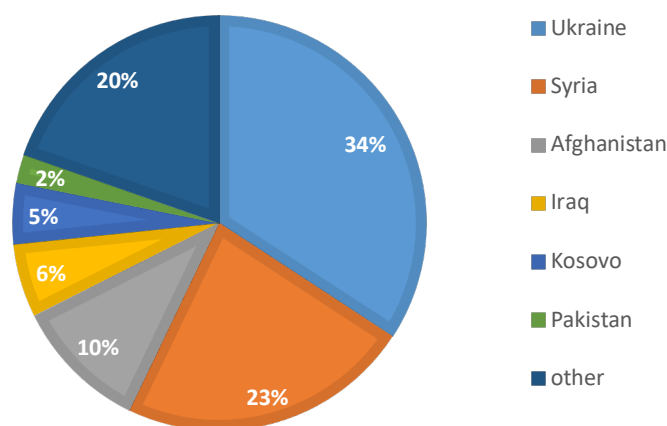
Od roku 2004 do roku 2014 sa nelegálna migrácia v SR znížila osemnásobne: z 10 946 nelegálnych migrantov v roku 2004 na 1 304 migrantov v roku 2014.

Počet cudzincov, ktorí nelegálne prekročili hranice alebo sa nelegálne zdržiavali na území SR, bol v roku 2019 2 190. Graf (obr. 1) znázorňuje trend posledných rokov vrátane výpadku medzi rokmi 2014 - 2015 spôsobeného masívnou imigračnou vlnou iniciovanou Nemeckom, ktorá výrazne zasiahla susedné Maďarsko a Rakúsko.

Obr.1 Ilegálna migrácia do Slovenskej republiky 2014-2019³

Otázky súvisiace s nelegálnym vstupom alebo prekročením hranice sú v kompetencii Úradu hraničnej a cudzineckej polície. Najviac ich je na ukrajinskej hranici (obr. 2), ktorá je od vstupu Slovenska do schengenského priestoru veľmi dobre sledovaná jednotkami hraničnej polície. Na grafe (Obr.2) je znázornený podiel národností nelegálnych migrantov v roku 2015, ktorý bol rokom vrcholu imigračnej vlny. Ani v tomto roku sa dominancia Ukrajincov nezmenila.

Obr. 2 Krajina pôvodu zistených nelegálnych migrantov (2015) (Zdroj: Prezídium Policajného zboru)

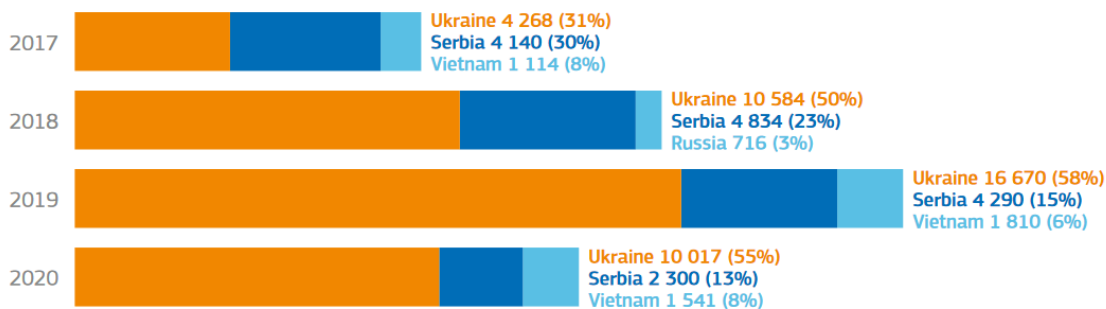
Po rokoch od masívnej imigračnej vlny možno pozorovať dominanciu troch tradičných národností vstupujúcich do Slovenskej republiky (obr. 3). Ukrajina, Srbsko a Vietnam sú tri najčastejšie krajiny pôvodu. Informačný list Európskej migračnej siete zobrazuje graf štyroch po sebe nasledujúcich rokov medzi veľkými migračnými vlnami.

Ukrajinská utečenecká vlna

Zo štatistík UNHCR monitorujúcich situáciu ukrajinských utečencov vyplýva, že celkový počet osôb, ktoré vstúpili na územie Slovenskej republiky od začiatku vojny na Ukrajine (24. februára), je 702 518. Celkový počet osôb so štatútom dočasných utečencov udelený od 1. marca je 89 702. Počet osôb, ktoré od vypuknutia vojny odišli zo Slovenska na Ukrajinu, je 462 740. Počet utečencov z Ukrajiny je 96 889 (11. 10. 2022), čo je v porovnaní s Českou republikou, ktorá prijala 442 440 utečencov z Ukrajiny, oveľa menej. Česká republika je na 3. mieste po Poľsku (1 436 558) a Nemecku (1 002 668). Do dnešného dňa (11. 10. 2022) počet

³ Prezídium Policajného zboru - Úrad hraničnej a cudzineckej polície. Štatistický prehľad legálnej a nelegálnej migrácie v Slovenskej republike (2014-2019)

utečencov z Ukrajiny zaznamenaný v celej Európe dosiahol 7 678 757 osôb. Tento počet zahŕňa tiež 2 852 395 utečencov prijatých Ruskou federáciou.

Obr. 3 Top 3 štátne príslušnosti z hľadiska počtu ročne vydaných nových povolení na pobyt: počet povolení a % z celkového počtu ročných povolení (Zdroj: EMN Country sheet; EUROSTAT)

Pri riešení moderných výziev je zrejماً nevyhnutnosť spolupráce medzi štátom a dobrovoľníckymi alebo inými súkromnými organizáciami.

Na riešenie migračnej vlny z Ukrajiny boli nasadené kapacity Hraničnej a cudzineckej polície, Sekcie krízového riadenia MV SR, ako aj kapacity ubytovacích modulov, vrátane certifikovaného modulu Asociácie samaritánov SR⁴. Pri riešení IT výziev sa využíva aj know-how odborných firiem.

ZÁVER

Súčasný systém krízového riadenia reflektuje najmä minulé krízy, ale dokáže reagovať aj na mnohé aktuálne krízové situácie. Po transformačnom období v 90.-tych rokoch minulého storočia bol v Českej republike aj v Slovenskej republike vytvorený systém krízového riadenia založený na vertikálnom riadení, ktorého základom je koordinácia zložiek integrovaného záchranného systému s dominanciou Hasičského a záchranného zboru. Súčasťou bezpečnostného systému verejnej správy je však aj pripravenosť reagovať na tzv. nové hrozby 21. storočia, ktoré zahŕňajú širokú škálu civilizačných hrozieb.

Z pohľadu legislatívnej pripravenosti verejnej správy boli diskutované dve vybrané témy - informačná bezpečnosť a imigrácia. Informačnej bezpečnosti sa venuje čoraz väčšia pozornosť najmä počas medzinárodných kríz, ktoré polarizujú súčasný svet. Zároveň boli prezentované málo diskutované oficiálne údaje o pohybe migrantov v oboch smeroch hraníc v podobe

⁴ Jeden z dvoch certifikovaných modulov pre núdzové ubytovanie v EÚ.

https://ercportal.jrc.ec.europa.eu/DesktopModules/ResponseCapacity/Documents/20220101_CivilProtectionPool_offered.jpeg

stručnej analýzy dominantných národností imigrantov. Dôležitú úlohu zohráva flexibilita verejnej správy, orgánov krízového riadenia, ako aj dobrovoľníckych organizácií, čo sa ukázalo najmä počas súčasnej migračnej vlny z Ukrajiny.

REFERENCIE

Šimák, L.: 2015. Krízový manažment vo verejnej správe. 2. prepracované vydanie. Žilina: Žilinská univerzita v Žiline. 2015. ISBN 978-80-554-1165-1

Úrad hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru (ÚHCP P PZ) – Štatistický prehľad legálnej a nelegálnej migrácie v Slovenskej republike za rok 2019 a 2020 <http://www.minv.sk/?rocenky>

Slovak Republic 2021, EMN Country Factsheet - Main developments in migration and international protection, including latest statistics. August 2022 <https://www.emn.sk/sk/publikacie/vyročne-spravy-emn-o-migracii-a-azyle.html>

UNHCR Operational Data portal (11 Oct 2022) <https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine>

ERCC - Emergency Response Coordination Centre. Civil protection pool. 2022-10-10 https://erccportal.jrc.ec.europa.eu/DesktopModules/ResponseCapacity/Documents/20220101_CivilProtectionPool_offered.jpeg